

ทายาทผู้ถูกลงโทษทางวินัย ... ขอใช้สิทธิฟ้องคดีแทนผู้ตายได้หรือไม่ ?

โดย นายปกครอง

เงินหลวงตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ ... คำเปรียบเปรยที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเงินหลวง และการระมัดระวังในการใช้จ่ายเงินหลวงที่มาจากภาษีของประชาชน ซึ่งมีกฎหมายและระเบียบของทางราชการควบคุม ตรวจสอบการใช้จ่ายไว้ หากฝ่าฝืน ... ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาที่ อาจได้รับโทษทั้งทางอาญาและทางวินัย จะหนักหรือเบาขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ของการกระทำผิดและบทลงโทษที่กำหนด รวมทั้งอาจต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในทางแพ่งหรือในทางละเมิดอีกด้วย หากมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ทางราชการอันเนื่องจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน การคลัง และการงบประมาณ จึงต้องมีความละเอียดรอบคอบและปฏิบัติงานภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ประการสำคัญ จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้งด้วย มิเช่นนั้น อาจเกิดปัญหาตามมาดังเช่นกรณีพิพาท ที่นำมาฝากวันนี้ ซึ่งมีการทำพยานหลักฐานเท็จในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและได้นำเงินหลวงไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวจนถูกลงโทษทางวินัย !!

โดยคดีมีประเด็นชวนคิดว่า ... กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยได้ถึงแก่ความตาย ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของผู้มีอำนาจ ทายาทของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อ ศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษแทนผู้ตายได้หรือไม่ ? และกรณีหลังจากที่มีการร้องเรียนเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ ดังกล่าวได้นำเงินหลวงมาคืนให้แก่ส่วนราชการแล้ว จะมีผลต่อโทษทางวินัยที่ได้รับหรือไม่ ?

มาดูรายละเอียดของคดีและคำวินิจฉัยของศาลเพื่อคลายข้อสงสัยทั้งสองประเด็นกันเลยครับ !

มูลเหตุของคดีเกิดขึ้นขณะที่ ... นางอิมดำรงตำแหน่งนักวิชาการชำนาญการพิเศษ ได้ถูกกล่าวหาว่าร่วมกับ เจ้าหน้าที่อื่นกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) กรณีถูกกล่าวหาว่าร่วมกับผู้อื่นทุจริตเบิกจ่ายเงิน งบประมาณในโครงการอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน โดยไม่ได้มีการจัดอบรมจริง และได้นำเอกสารเท็จมาเป็นหลักฐานหักล้างเงินยืม ทดรองราชการ และ (๒) กรณีถูกกล่าวหาว่าได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมศิลปปิ่นรุ่ยเยาว์ แต่ต่อมา ได้เสนออนุมัติเปลี่ยนแปลงเงินรางวัลมาเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่มสำหรับการฝึกซ้อมแทน ซึ่งเมื่อได้รับอนุมัติเงิน แล้ว ไม่ได้นำเงินส่งมอบให้ครูผู้ควบคุมวงที่ส่งนักเรียนเข้าประกวด แต่เก็บเงินไว้เพื่อประโยชน์ของตนเอง

กระทรวงเจ้าสังกัดจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง โดยคณะกรรมการฯ เห็นว่า พฤติการณ์ของนางอิมเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานปลัดกระทรวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งไล่นางอิมออกจากราชการ

นางอิมได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม หรือ ก.พ.ค. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยอ้างว่าตนมิได้เป็นผู้กระทำการทุจริต แต่ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ นางอิมได้เสียชีวิตลง ผู้ฟ้องคดี (สามีของนางอิม) จึงมีหนังสือขอเป็นผู้อุทธรณ์แทนที่นางอิม ซึ่งกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ได้พิจารณาแล้วมีมติอนุญาต และต่อมา ก.พ.ค. ได้พิจารณาแล้ววินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด เพื่อขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัย ยกอุทธรณ์ของ ก.พ.ค. และเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกของสำนักงานปลัดกระทรวง

ประเด็นแรกที่ต้องพิจารณา คือ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองแทนผู้ถูกคำสั่ง ลงโทษทางวินัยที่เสียชีวิตในระหว่างอุทธรณ์คำสั่งต่อ ก.พ.ค. หรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ถึงแก่ความตายในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของ ก.พ.ค. ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสามีโดยชอบด้วยกฎหมายจึงอยู่ในฐานะ ทายาทที่จะเข้าแทนที่ผู้ตายได้ แม้จะมีชื่อผู้ได้รับคำสั่งลงโทษโดยตรง เนื่องจากคำสั่งไล่ออกจากราชการทำให้เจ้าหน้าที่ ผู้รับคำสั่งเป็นผู้มีมลทินมัวหมองและต้องถูกตัดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งหากศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ก็จะมีผลให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เสียไปกลับคืนมา ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีในฐานะสามีโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นผู้มีสิทธิในการฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษภรรยาของตนที่เสียชีวิตแล้วได้

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อมา คือ คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยสรุปความได้ว่า กรณีที่นางอิมถูกกล่าวหาทั้งสองกรณีนั้น เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ และจากพฤติการณ์ของนางอิมแล้ว **เห็นว่า** นางอิมได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดำเนินโครงการทั้งสองโครงการ โดยได้นำใบสำคัญรับเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มาเป็นหลักฐานหักล้างเงินยืมทรงพระราชการ โดยที่ไม่ได้มีการจัดอบรมตามโครงการแรกจริง ส่วนโครงการที่สอง เมื่อได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงเงินรางวัลการประกวดขับร้องมาเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่มสำหรับการฝึกซ้อมของนักเรียน ก็ไม่นำเงินจำนวนดังกล่าวจ่ายให้โรงเรียนผู้รับผิดชอบการฝึกซ้อม การกระทำดังกล่าวจึงเป็นความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริตตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

แม้ว่าต่อมานางอิมจะได้คืนเงินดังกล่าว โดยมีเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนลงชื่อรับเงินไว้เรียบร้อยแล้ว แต่เมื่อการจ่ายเงินคืนนี้ เป็นการกระทำภายหลังจากที่มีการร้องเรียนในเรื่องทุจริตแล้ว กรณีจึงไม่มีผลลบล้างการกระทำความผิดของนางอิมที่กระทำสำเร็จแล้วได้ ดังนั้น **คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการและคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของนางอิมจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พบ. ๒๑/๒๕๖๕)**

คดีนี้ ... ศาลปกครองสูงสุดได้วางบรรทัดฐานกรณีเจ้าหน้าที่ผู้ถูกคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งได้เสียชีวิตระหว่างการอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ทายาทของผู้ตาย เช่น สามเณรที่จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีสิทธิเข้าแทนที่ผู้ตายในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของผู้มีอำนาจและใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ หากเห็นว่าคำสั่งลงโทษไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้จะมีใช้ผู้ได้รับคำสั่งลงโทษโดยตรงก็ตาม ทั้งนี้ เพราะหากศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษ ย่อมมีผลให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เสียไปกลับคืนมา ซึ่งคดีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีในฐานะทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ตายก็ได้ใช้สิทธิในการขอให้ศาลปกครองตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งลงโทษ ซึ่งผลก็คือคำสั่งลงโทษนั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว แม้อันต่อมาเจ้าหน้าที่จะได้นำเงินมาคืนให้แก่ทางราชการจนครบถ้วนดังเดิม ก็ไม่ถือเป็นการลบล้างการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นและสำเร็จแล้วได้แต่อย่างใดครับ !

(ปรึกษาการฟ้องคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ได้ที่ สายด่วนศาลปกครอง 1355 หรือที่ www.admindcourt.go.th)